

Pécsi Ítéltábla

Pf.VI.20.128/2019/10. szám

A felperesek:

Felperes1 I. rendű;

Felperes1 neve II. rendű;

Felperes3 III. rendű;

Felperes4 IV. rendű (mindannyian cím4. szám alatti lakosok)

és Felperes5 (cím5.) V. rendű

A felperesek képviselője:

Jogi_képviselő3 (cím6.) I-II-III. rendű felperesekért

Jogi_képviselő3 ügyvéd (cím6.) IV-V. rendű felperesekért

Az alperesek:

Alperes1-ett (cím1.) I. rendű;

Alperes2. (cím2.) II. rendű;

Alperes2. (cím3.) III. rendű

Az alperesek képviselője:

Ügyvédi iroda neve (ügyintéző: Jogi_képviselő4 ügyvéd, cím7. I-II-III. rendű alperesekért

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperesek (40. sorszám alatt)

A per tárgya:

szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Szekszárdi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

25.P.20.663/2018/39. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

A perköltségre vonatkozó – fellebbezett részében – részben megváltoztatja, és felpereseket terhelő elsőfokú perköltség összegét 381.000 (háromszáznolcvanegyezer) forintra leszállítja.

Kötelezi a felpereseket, hogy tizenöt napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a II. és III. rendű alpereseknek, mint együttes jogosultaknak 190.500 (egyszázkilencvenezer-ötszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az I.-III. rendű felperesek pártfogó ügyvédjének másodfokú eljárásban felmerült munkadíja az I.-III. rendű felperesek terhére esik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] A felperesek deviza alapú tartozásuk törlesztésére 25.000.000 forint összegű kölcsönt kívántak felvenni, amelynek érdekében az I. és III. rendű felperesek 2008. április 22. napján az I. rendű alperesnél nyújtottak be deviza alapú kölcsön folyósítása iránti kérelmet. Az erre a célra rendszeresített nyomtatvány 7. pontja tartalmazta azt a kockázatfeltáró nyilatkozatot, miszerint a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról napra változik (svájci frank esetében bármilyen irányban és bármilyen mértékben), ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forint összege előre nem megállapítható. Amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztő részletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet.
- [2] 2008. május 26. napján az I. rendű alperes által képviselt II. rendű alperes mint hitelező és zálogjogosult, az I., II. és III. rendű felperesek mint adósok és zálogkötelezettek, valamint a IV. és V. rendű felperesek mint zálogkötelezettek között közjegyző neve Helység4/6-i közjegyző előtt K.44015-0/409/2008/O. számú közjegyzői okiratba foglalt ingatlan jelzálogjoggal biztosított devizában nyilvántartott jelzálog-típusú kölcsönszerződés jött létre. A kölcsön összege 25.110.000 forint volt azzal, hogy devizában való megállapítása a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon történik. Az adósok kötelezték magukat, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön esetleges árfolyamváltozások figyelembevételével megállapított forint ellenértékének megfelelő összeget, valamint annak járulékait (ügyleti kamat, kezelési költség), továbbá a késedelmi kamatot a közjegyzői okirat szerint az esedékességgkor megfizetik a hitelezőnek olyan módon, hogy a 300 hónap futamidő első 100 hónapjában tőketörlesztés nem történik.
- [3] A szerződés V.4. pontja értelmében az adósok és a zálogkötelezettek a szerződés aláírásával tudomásul vették, hogy a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata. Kijelentették, tudomásuk van arról, hogy a jelen szerződés futamideje alatt a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott forint/deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul vették, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik. Az adósok és a zálogkötelezettek kijelentették azt is, hogy a szerződés aláírását megelőzően a hitelező általános üzletszabályzatát és a devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálog típusú hitelekéről szóló üzletszabályzatát kézhez kapták, az abban foglaltakat megismerték, megértették, és magukra nézve kötelezőnek elfogadták.
- [4] Az I-III. rendű felperesek a törlesztőrészletek megfizetésével késedelembé estek, ezért a II. rendű alperes a kölcsönszerződést 2009. október 19. napján azonnali hatállyal felmondta. A követelést engedményezéssel a III. rendű alperes szerezte meg, amelyről a felpereseket a 2010. január 15. napján kelt nyilatkozattal értesítették.
- [5] A felperesek keresete a 2008. május 26. napján megkötött deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására irányult. Az érvénytelenség okaként arra hivatkoztak, hogy a szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi IV. törvény) 200.§ (2) bekezdése alapján jogszabályba ütközik, mivel az 1959. évi IV. törvény 205.§ (2) bekezdésében foglaltakkal ellentétben a kölcsön svájci frankban való folyósítása ténylegesen nem történt meg; számukra a tartozás kiszámíthatatlan és követhetetlen volt; az általános és az üzleti üzletszabályzat egyedi megtárgyalására nem

került sor, azokat – a szerződés V.4. pontjában foglaltak ellenére – nem kapták meg; továbbá az árfolyamkockázat rájuk telepítése tisztességtelen szerződési feltételekkel, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: 1996. évi CXII. törvény) 203.§ (6) bekezdésében és (7) bekezdés a) pontjában foglaltakat megsértve történt. Kérték továbbá a felmondás érvénytelenségének, valamint annak megállapítását is, hogy a kezelési költséget devizában megállapító és annak törlesztését forintban előíró szerződési kikötés tisztességtelen.

- [6] Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérték. Elszámolásuk szerint (15.P.20.663/2008/7. számú, 13. sorszámú jegyzőkönyvben pontosított keresetmódosítás) 25.110.000 forint tőkével és annak 2008. május 29. napjától járó ügyleti kamatával megegyező mértékű tartozásukat az általuk megfizetett 1.146.883 forint és az elárverezett ingatlanuk 35.000.000 forint értéke, összesen 36.146.883 forint csökkenti. A 25.P.20.663/2018/39. számú tárgyalási jegyzőkönyvben a jogkövetkezmények alkalmazására vonatkozóan kereseti kérelmüket úgy módosították, hogy az elszámolás az árfolyam 180 HUF/CHF értéken történő maximalizálása mellett történjen.
- [7] A II. és III. rendű alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.
- [8] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felpereseket mint egyetemleges kötelezetteket a II. és III. rendű alperesek mint egyetemleges jogosultak javára 762.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Rendelkezett arról, hogy a pártfogó ügyvéd díját az I., II. és III. rendű felperes, a le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.
- [9] Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a kölcsönszerződés abból az okból, hogy a kölcsön folyósítása nem svájci frankban történt, az 1959. évi IV. törvény 200.§ (2) bekezdése alapján nem semmis, jogszabályba nem ütközik. Álláspontja szerint a felpereseknek a tartozás kiszámíthatatlanságára és követhetetlenségére vonatkozó hivatkozása nem illeszthető be a semmisséget eredményező érvénytelenségi okok rendszerébe, egyebekben pedig az alperesek által P.20.176/2012/15. számon csatolt forgalmi kimutatás, a szerződés tárgyára, törlesztésére, futamidejére vonatkozó rendelkezések alapján a tartozás kiszámítható, követhető.
- [10] Az üzletszabályzatokkal összefüggésben az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az általános szerződési feltételek szerződés részévé válásához elegendő, ha megismerésük lehetőségét a hitelező biztosítja, és azokat a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadja. A szerződés V.4. pontja egyértelmű rendelkezést tartalmaz az üzletszabályzatok megismerésére és átvételére vonatkozóan; a közjegyzői okirat a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi III. törvény) 195.§ (1) bekezdése szerint bizonyítja az okiratban foglalt nyilatkozat megtételét, annak idejét és módját, a közokiratba foglalt nyilatkozat ellenkezőjét a felperesek nem bizonyították.
- [11] A kölcsönszerződés érvénytelenségét az árfolyamkockázat fogyasztókra történő telepítésének tisztességtelensége okán sem látta megállapíthatónak az elsőfokú bíróság. A Kúria elnöke által az ún. devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási kérdéseinek vizsgálatára felállított Konzultációs Testület 2019. április 10-i üléséről készült emlékeztetőben (továbbiakban: Emlékeztető) kifejtettekre is figyelemmel az elsőfokú bíróság azt az érdemi következtetést vonta le, hogy a főszolgáltatást meghatározó árfolyamkockázat telepítési szabályokat a hitelező világosan és érthetően fogalmazta meg. A kockázatfeltáró nyilatkozat egyértelműen tartalmazza, hogy az árfolyam napról-napra bármilyen irányban és mértékben változhat, ezért a törlesztőrészlet előre meg nem állapítható forint összege akár jelentős mértékben is megemelkedhet. A jelentős kifejezés tartalmilag az árfolyamváltozás lehetőségének korlátlanosságára, határtalanságára utal, a bármilyen irányban és mértékben kifejezés megfelelően tükrözi a korlátozás nélküli emelkedés lehetőségét és a felső határ hiányát. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megtörténtéből az árfolyamváltozás

bekövetkezési lehetőségének valós volta önmagában is következik, így azzal a felpereseknek reálisan számolniuk kellett.

- [12] Abból kiindulva, hogy deviza alapú kölcsönnél a tartozás devizában keletkezik, a folyósításra és a törlesztésre forintban kerül sor, nem találta tisztességtelennek azt a kikötést, amely a kezelési költséget devizában állapította meg, törlesztését forintban írta elő. Miután pedig a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet nem tartotta megalapozottnak, a felmondás érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet is elutasította.
- [13] Az elsőfokú bíróság az eljáró közjegyző tanúkenti kihallgatására irányuló felperesi bizonyítási indítványt a perbeli kölcsönszerződés közokiratba foglalására hivatkozással nem teljesítette. A felpereseket pervesztességük folytán a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3.§ (2) bekezdés a) pontja és 4/A.§ (1) bekezdése szerinti, 25.110.000 forint pertárgyérték után számított 762.000 forint ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére kötelezte.
- [14] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek fellebbeztek, amelyben annak megváltoztatását és keresetük teljesítését kérték. Elfogadták az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, miszerint a deviza alapú kölcsönszerződés konstrukciója nem ütközik jogszabályba és nem érvénytelen amiatt, hogy a kölcsön folyósítása nem svájci frankban történt meg. Fenntartották, hogy a tartozás, a visszafizetendő összeg a szerződéskötés időpontjában kiszámíthatatlan és az átlagos fogyasztó számára követhetetlen volt. Tévesnek minősítették az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, miszerint ez a hivatkozásuk az érvénytelenségi okok rendszerébe nem illeszthető be.
- [15] Változatlanul állították, hogy sem az általános, sem az üzletági üzletszabályzatot nem kapták meg, megismerni nem tudták annak ellenére, hogy a közjegyzőnél aláírt kölcsönszerződésben erről nyilatkoztak. Az üzletszabályzatok így nem váltak a szerződés részévé. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a közokiratba foglaltak ellenkezőjének bizonyítatlanságát a terhükre értékelte. Kiemelték, hogy a szerződéskötés során adott tájékoztatásra és az átadott okmányokra vonatkozóan indítványozták az eljáró közjegyző tanúkenti idézését, az 1952. évi III. törvény 195.§ (6) bekezdése szerint ellenbizonyításnak a közokirattal szemben is helye van, ezért indítványukat jogsértően utasította el az elsőfokú bíróság. A bankban semmilyen okiratot nem vettek át, így elengedhetetlenül szükséges lett volna a közjegyző nyilatkozatása, hogy a szerződéskötéssel egyidejűleg részükre milyen okiratokat adott át, különösen, mivel a fogyasztók számára a C-42/15. számú ítélet 19. pontja szerint is a szerződés megkötését megelőzően kell megadni a megfelelő tájékoztatást.
- [16] Fenntartották a felperesek azt az álláspontjukat, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatban világos és érthető tájékoztatást nem kaptak. Az aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat az elsőfokú bíróság által ismertetett szempontoknak nem felel meg, az általános rendelkezésekből az árfolyamkockázat valós veszélyére következtetni nem lehet, az árfolyamkockázat gazdasági következményei nem értékelhetők, holott az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletében ez utóbbi követelményt fogalmazta meg. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szóbeli tájékoztatásra sem a bankban, sem a közjegyzőnél nem került sor, a közjegyző a szerződéstervezetet csupán felolvasta. Nem terjedt ki a tájékoztatás olyan fontos kérdésekre, hogy az árfolyam emelkedése esetén nem csak a kamat és a járulékos költségek, hanem a tőketartozás is igen jelentősen emelkedhet, nem vált világossá és érthetővé, hogy az árfolyam-emelkedésnek nincs felső határa. Az árfolyamkockázat valós voltára történő figyelmeztetés sem történt meg. Ugyancsak nem terjedt ki az információ átadása a forint súlyos leértékelődésének és a deviza kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására, illetve arra, hogy a kamatelőny az árfolyam emelkedését meddig ellensúlyozza.

- [17] Az azonnali hatályú felmondás érvénytelenségének és a kezelési költséget devizában előíró szerződési feltétel tisztességtelenségének kérdésében az elsőfokú bíróság álláspontját tudomásul vették. Eltúlzottnak tartották ugyanakkor a terhükre megállapított ügyvédi költséget, kiemelve, hogy az I. rendű alperes esetében a perindítással felmerült költségigény nélkül történt meg a per megszüntetése, míg a II.-III. rendű alperesek jogi képviselője az eljárásba a per végső szakaszában kapcsolódott be, néhány beadványt szerkesztett, tárgyaláson nem jelent meg, így a 762.000 forint munkadíj nem áll arányban a végzett munkával, annak mérséklését kérték.
- [18] A II. és III. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.
- [19] A fellebbezés nem alapos.
- [20] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság a fellebbezés indokainak vizsgálatára figyelemmel kizárólag azzal egészíti ki, hogy a kölcsönszerződésben a II. rendű alperes a hiteldíj egyoldalú módosítására vonatkozó jogát kikötötte.
- [21] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság következtetéseivel és érdemi döntésével is egyetértett, az elsőfokú bíróság jogi indokait megismételni nem kívánja, azokat a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiak szerint egészíti ki.
- [22] Az elsőfokú bíróság a felpereseknek a tartozás kiszámíthatatlanságára és követhetlenségére alapított érvénytelenségi indokát ténybelileg cáfolhatónak találta ugyan, de annak jogi értékelését a semmisséget eredményező érvénytelenségi okok rendszerébe való illeszkedés hiányára hivatkozással nem végezte el. Az elsőfokú bíróságnak ez a megállapítása alapos annyiban, hogy a felperesek valóban nem bontották ki, a tartozás állított jellemzőit miért tartják semmisségi oknak, erre vonatkozóan tételes jogi érvelést nem terjesztettek elő. E hiányosság ellenére, tartalma szerint a felperesek kifogása vizsgálható, mivel az az 1996. évi CXII. törvény 213. § (1) bekezdés a), illetve c) pontja szerinti semmisségi okra való hivatkozásnak feleltethető meg. Ezek – a szerződés megkötéskor hatályban volt – rendelkezések határozzák meg ugyanis a tartozás kiszámíthatóságát biztosító tartalmi követelményeket, semmisnek nyilvánítva azt a (1996. évi CXII. törvény 2. számú melléklet III.5., illetve III.13. pontjaiban meghatározott) fogyasztási, lakossági kölcsönszerződést, amelyik nem tartalmazza a szerződés tárgyát, illetve a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét. Ez a másként nem konkretizálható érvénytelenségi hivatkozás a perbeli esetben azonban nem alapos, mert a kölcsönszerződésben (amennyiben az tárgyi jellemzője szerint fogyasztásnak minősíthető) a jogszabály által előírt tartalmi kellékek beazonosíthatók. A Kúria 1/2016. számú Polgári jogegységi határozata értelmében a kölcsön forintban meghatározott összegének devizában kifejezett egyenértéke kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével, a szerződés tartalmazza továbbá a kamat és a kezelési költség (induló) mértékét.
- [23] A felperesek üzletszabályzatot érintő érvei sem alapozták meg a szerződés érvénytelenségét. Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, hogy az általános feltételek szerződés részévé válásához az 1959. évi IV. törvény 205/B.§ (1) bekezdése szerint az szükséges, hogy alkalmazója lehetővé tegye a másik félnek a feltételek megismerését, és azokat a másik fél elfogadja; nem releváns kérdés a megismerés ténylegessége. A perbeli esetben az üzletszabályzat tényleges megismerésének azért sem volt az érvényességre kiható jelentősége, mert – különös figyelemmel arra, hogy a hitelező az üzletszabályzat árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezéseit a hiteligénylés során írásban közölt árfolyamkockázati tájékoztatóba is belefoglalta – az üzletszabályzat nem hordozott olyan lényeges

többletinformációt, amelynek figyelmen kívül hagyása a kölcsönszerződés aláírt (ügynevezett egyedi) részének egyébként is részletes rendelkezései mellett érvénytelenségre vezethetett volna.

- [24] A fentiekre is figyelemmel nem sértette meg a bizonyítási eljárás szabályait az elsőfokú bíróság, amikor a felpereseknek az eljáró közjegyző tanúkénti idézésére vonatkozó bizonyítási indítványát elutasította. Az indítvány teljesítése ellen szolt az is, hogy a perben nem merült fel adat az üzletszabályzat közjegyző általi megismertetésére, átadására vonatkozóan. Ez alaposan nem is feltételezhető, mivel a közjegyzői eljárásban jellemzően az ott készült közokirat, és nem az üzletszabályzat átadására kerül sor.
- [25] Az üzletszabályzattal ellentétben a külön íven megszövegezett, az 1996. évi CXII. törvény 203.§ (5) és (6) bekezdésének megfelelő kockázatfeltáró nyilatkozat – hiteligénylők nyilatkozatainak részét képező kockázatfeltáró nyilatkozat devizában nyilvántartott lakás és jelzálog-típusú hitelekhez kapcsolódóan – felperesek általi megismerésének lehetősége a perben nem volt vitatott, így ebből kiindulva, a szerződés V.4. pontjára figyelemmel a másodfokú bíróság is vizsgálta, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltételek kellően világosnak és érthetőnek minősíthetők-e.
- [26] A másodfokú bíróság maradéktalanul osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint a kockázatfeltáró nyilatkozat teljes értékű. Tartalmazza a devizahitel lényegének közérthető ismertetését, felhívja a figyelmet a bármikor, bármilyen irányban és mértékben bekövetkező árfolyamváltozás, illetve a törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke jelentős emelkedésének lehetőségére. A kölcsönszerződés és az írásbeli ügyfélértékelő így az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára a kölcsönszerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat lényegének, fizetési kötelezettségre gyakorolt hatásának, korlátlanságának felismerését lehetővé teszi.
- [27] A perbeli kockázatfeltárás megfelel az Emlékeztető (egyebek között az Európai Unió Bírósága C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú ítéleteiben kifejtettek alapján elfogadott) összefoglaló megállapításainak. A kockázat fennállása és lehetséges következményei több rendelkezés együttes értelmezésén nyugvó következtetés nélkül közvetlenül felismerhetők, minek folytán az átlagos fogyasztó számára nem lehet kétséges, hogy fizetési kötelezettsége egyenes összefüggésben áll az árfolyam változásával. A kockázat magára vállalása a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint csak úgy értelmezhető, hogy ezt a kockázatot (korlátozás nélkül) az adós viseli. A professzionális pénzpiaci szereplő által összeállított blankettaszerződés esetén nem kérdőjelezhető meg az ott kifejezett figyelemfelhívás jelentősége. Egyértelmű írásbeli tájékoztatás esetén a realitás követelménye nem azt jelenti, hogy a hitelezőnek írásban külön meg kellene erősítenie az általa megfogalmazottak súlyát, hanem azt, hogy az egyedi szóbeli tájékoztatás, illetve a nyilvános kijelentései során nem kommunikálhat a kockázatot relativizáló módon. Az Európai Unió Bíróságának C-227/18. számú ítélete rögzíti, hogy amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is, úgy a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, amelyik úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten az árfolyamváltozás felső határának hiányára. A hitelezőnek nem volt kötelezettsége annak kimutatása sem, hogy a deviza alapú kölcsön forint alapú kölcsönrel szembeni kamatelőnye milyen mértékű árfolyamváltozásig érvényesül.
- [28] A felperesek azt is kifogásolták, hogy az árfolyamkockázat feltárásához a hitelezők nem fűztek a kamatváltozás lehetőségére is kiterjedő komplex figyelmeztetést.

- [29] A C-51/17. számú ítélet 74. pontja szerint a külföldi pénznemben meghatározott kölcsönök kapcsán az Európai Rendszerkockázati Testületnek a devizahitelezésről szóló 2011. szeptember 21-i ERKT/2011/1. számú ajánlása alapján a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására.
- [30] A perbeli kölcsönszerződés feltételei azonban a kamat százalékos mértékének változását nem kötötték a külföldi kamatlábak változásához, hanem ebben a kérdésben a II. rendű alperes számára egyoldalú szerződésmódosításra adtak lehetőséget. Ennek következményeként a felperesek a külföldi kamatlábak emelkedésének figyelmen kívül hagyása mellett is olyan jelentős mérvű kamatkockázatot vállaltak, amelyhez képest a külföldi kamatlábak emelkedésére vonatkozó figyelemfelhívás érdemi többletinformációval nem szolgálhatott volna. Mivel pedig a felpereseknek a kamatváltoztatás lehetőségével a kölcsönszerződés deviza alapúságától függetlenül is számolnia kellett, az árfolyamkockázat lehetséges gazdasági következményei felmérésének lehetőségét a másodfokú bíróság megítélése szerint nem befolyásolta, hogy a hitelező a kockázat feltárása során nem tért ki külön és kifejezetten a külföldi kamatlábak hatására.
- [31] Emellett figyelemmel kellett lenni arra is, hogy a kamatváltoztatásnak való ilyen mérvű fogyasztói kitétséget a jogalkotó nem tolerálta, és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény 4.§-ában írtaknak, és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól szóló 2014. évi XL. törvényben foglaltaknak megfelelően a kamatkockázat következményeit utólagosan felszámolta, ami a tisztességtelenség további vizsgálatát ebben a körben indokolatlanná teszi.
- [32] A fentiekre, valamint arra is figyelemmel, hogy a felperesek megtévesztő, az írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmával ellentétes, azt lerontó alperesi tájékoztatás tényét a perben nem is állították, a másodfokú bíróság is úgy foglalt állást, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó, a szerződés elsődleges tárgyát, főszolgáltatását érintő szerződési feltétel további vizsgálatot nem igénylően világos és érthető, így annak tisztességtelensége a Kúria 2/2014. számú Polgári jogegységi határozata indokolásának III.1. pontjában kifejtettek szerint nem vizsgálható, a perbeli kölcsönszerződés ebből az okból nem érvénytelen.
- [33] A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét annak főtárgya tekintetében az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján, helyes indokaira is figyelemmel helybenhagyta.
- [34] Egyetértett ugyanakkor a másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakkal a II.-III. rendű alperesi jogi képviselői munkadíjat érintő kérdésben. A 25.110.000 forint pertárgyérték után a munkadíjat az R. 3.§ (2) bekezdés b) pontja alapján kell számítani. A jelen per azonban úgynevezett típusper, amelyben a védekezés iránya, módja a más perekben kialakult gyakorlathoz igazítható, bizonyítás foganatosítására pedig az okiratok felhasználásán kívül nem került sor, így az R. 3.§ (6) bekezdése szerinti mérséklés indokolt. Ebben a részében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a felpereseket terhelő perköltséget leszállította.
- [35] A per főtárgya tekintetében eredménytelenül fellebbező felperesek az 1952. évi III. törvény 78.§ (1) bekezdése szerint kötelesek megfizetni a II. és III. rendű alperesek részéről felmerült másodfokú perköltséget, mely az R. 3.§ (2) bekezdés b) pontja, (5) és (6) bekezdése, 4/A.§-a

alapján megállapított, a másodfokú eljárásban felmerült jogi képviselési tevékenységre figyelemmel mérsékelt ügyvédi munkadíj.

- [36] Az 1952. évi III. törvény 87.§ (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díja az I-III. rendű felperesek terhére esik.
- [37] A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperesek személyes költségmentessége folytán a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [38] A másodfokú bírság a fellebbezést a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (Veir.) 29.§ (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, mivel a felek az 6. sorszámú tájékoztató végzés átvételétől számított tizenöt napon belül a Veir. 21.§ (3) – (4) bekezdése szerinti eljárás iránti közös kérelmet nem nyújtottak be.

Pécs, 2020. május 12.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Vogyicska Petra s.k. bíró